

האיחוד

עלון לשבת קודש

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נטילת ידיים (ח)

כח' ניסן תשע"ט 1271 (שנה כד')

החפטרה:
"מחר חודש"
(שמואל א, כ)

פרשת קדושים-שבת מברכיך

ראש חודש אייר יחול א"ה בימים ראשון ושני מולדו ביום שבת בשעה 15:10

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה'

אלוקיכם (ויט, ב)

כתב רבינו האלישיך הקדוש זצ"ל: רבים סבורים שלא כל אדם יכול להתקדש ולהטהר אלא זקוקים לשם כך לנשמה זכה וטהורה ולמידות מזוקקות שרק אדם אחד או שניים בדור יכולים להתעלות, על זה נאמר "דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו", לומר לנו שכל אחד יכול להגיע לקדושה "כי קדוש אני ה' אלוקיכם", כי כל יהודי הוא כבנו יקירו של הקב"ה וכל אדם בכל מדרגה ומצב רק ישאף ויעשה כל אשר ביכולתו כדי להתקרב אליו יתברך ולהתעלות ואז יזכה לעלות בסולם הקדושה והיראה. (מעין השבוע)

...קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם (יט, ב)

"כי קדוש אני"- קדושתו למעלה מקדושתכם (ויקרא רבה כד, ט).

יש לפרש בדרך דרש ולומר, שהקב"ה מקבל את כוחו וקדושתו כביכול מעם ישראל, וזה שאומר המדרש: "קדושתו למעלה"- כלומר הקדושה שלי למעלה בשמים, הרי היא "מקדושתכם", שכפי כמה שאתם מקדשים עצמכם כך גודל קדושתו. אדם המקיים את המצוות הרי הוא בונה עולמות למעלה, ואם חלילה אינו מקיים ועובר על ציווי התורה, הרי הוא חלילה מחריב עולמות למעלה. (תורת הפרשה)

נטילת ידיים שהצילה ממוות

אני חייל ביחידה, מובחרת בצה"ל, האירוע קרה לפני מס' שנים כשהיינו בפעילות שגרתית בשטח לבנון נסענו עם נגמשים [רכב משוריין] נסיעה ארוכה של כמה שעות. לפתע חשתי רעב, רציתי לאכול כריך שהיה עימי, אך כיוון שהייתי צריך ליטול ידיים ביקשתי מהשיירה לעצור לרגע כדי שאוכל ליטול ידיים בנחל שעברנו בסמוך אליו. הם ניאותו לבקשתי אחרי תחנונים, לאחר שירדתי הם אמרו שהם מתקדמים כמה עשרות מטרים לנקודת תצפית אסטרטגית המשקיפה על האזור. התחלתי ליטול ידיים, לפתע קפצו 4 מחבלים מתוך האדמה שבצדי הדרך כשהם מחזיקים כלי נשק בידיהם כדי לירות על החיילים ולפוצץ ח"ו את הנגמשים. הם לא הבחינו בי שעמדתי מאחוריהם, תוך אלפית השנייה התעשתי ודרכתי את הנשק, הם הסתובבו אלי כשמבט של תדהמה שפוף על פניהם. אך הם לא הספיקו לעשות דבר כי פתחתי בצרור יריות לעברם שחיסל אותם.

בתחקיר שבוצע לאחר האירוע התברר כי המחבלים הסתתרו בתוך בורות מוסווים בצידו הכביש וארבו לכלי רכב צבאיים שיעברו כדי לפגוע בהם רח"ל וכשיצאו מתוך מחבואם התכוונו להפתיע ויצאו מופתעים בחסדי השי"ת. בזכות ההקפדה על מצוות נטילת ידיים נצלו חייהם של חיילים רבים בסיעתא דשמיא.

(מעין השבוע)

בזכות מצוות נטילת ידיים

מעשה שהיה



היה זה לפני כמה שנים, באוכרה לרגל יום השנה ליהודי שנפטר, בבית

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב *שעון קיץ* סוף זמן קיץ לשבוע הבעל"ט 8:34 - 8:31

כניסת שבת: 7:03 יציאת שבת: 7:55 יציאת שבת: 8:46



בס"ד

(ולקו"י סי' קנח ס"א, הלכה בדורה ס"א, כה"ח ס"ק טז) כלומר שרטוב בשיעור כזה שאם יגע בידו באותו מקום בפרי שהוא רטוב וחוזר ונוגע בידו במקום אחר יבש אותו מקום ירטב (שהלכה בדורה ס', ולקו"י ס') ופחות משעור זה כגון: שנוגע בפרי הרטוב ונרטבת ידו אבל לא מרטיב בזה מקום אחר וכי"ב אין צריך נטילה (ס).

ז. "דבר שטיבולו במשקה" הוא לא רק כשהמאכל הוטבל במשקה כדי לאוכלו רטוב, אלא אפילו לא צריך בכלל למים שעל הפרי כגון ששטף את הפרי כדי להסיר את הלכלוך מעליו נחשב "כדבר שטיבולו במשקה" (משנ"צ ס"ק יב, כה"ח ס"ק ג ולקו"י ס', הלכה בדורה ס' ועוד) ולכן צריך להיזהר כששוטף פירות וירקות ללכלוך ורוצה לאוכלם, אם הם רטובים (כמוגדר בסעיף ו') צריך ליטול ידיו ללא ברכה או ינגבם היטב מהמים ואז יוכל לאוכלם ללא נטילת ידיים (הלכה בדורה ס' קנח ס"ח, ולקו"י סי' קנח ס"ג, פסקי תשובות סי' קנח ס"א).

ח. חכמים תיקנו ש"דבר שטיבולו במשקה" הוא דווקא במשקה שעלול לקבל טומאה שסימנם י"ד שח"ט ד"ם (ש"ע סי' קנח ס"ד, הלכה בדורה ס') שהם: יין, דבש, שמן, חלב, טל, דם, מים (סי' קנח ס"ד בהרמ"א).

להלן פירות מה נכלל במשקאות אלו:
יין- של ענבים ולא של שאר פירות כגון יין תפוחים וכדו' אא"כ רובו מים.
ודין יין חומץ כדון יין ענבים (הלכה בדורה ס' קנח ס"ח). עארק (עשוי מזיעת יין) יש אומרים שדינו כיון ענבים ויש חולקים והמיקל יש לו על מה לסמוך (הלכה בדורה ס"ב).
דבש- של דבורים בלבד ולא דבש של דברים אחרים כגון: דבש תמרים וכדו' (משנ"צ ס"ק יד, הלכה בדורה ס"ח, ולקו"י ח"ג עמ' לז).

שמן- של זית בלבד (משנ"צ ס"ק טו), אבל לא שמן קנולה או שמן סויה וכו' (הלכה בדורה ס"ח, פסקי תשובות סי' קנח ס"ט).

חלב- וכן שאר מוצרי חלב הנוזליים כיוגורט, לבן, אשל, שמנת וכדו' אבל גבינה לבנה לא, כוון שנוחשב כקפוא ולא נוזלי (ש"ת אור לציון ח"ב פ"א ס"ה, הלכה בדורה ס' פסקי תשובות ס').

טל- ובכלל זה רטיבות שמתהוות על פירות כשמוציאים אותם מקור לחום כגון מהמקרר (פסקי תשובות סי' קנח ס"ט).

דם- והרי אסור לאכול דם אלא כגון בשעת סכנה ופיקוח נפש (משנ"צ ס"ק יז).
מים- וכל המשקאות שמכילים רוב מים כמשקאות קלים, תה, קפה, אבל המטבל במי פירות [מיץ פירות אמיתי] אין צריך נטילה (פסקי תשובות ס').

ט. דין של "דבר שטיבולו במשקה" שצריך נטילת ידיים דווקא כשאנו בתוך סעודת פת אבל אם הוא בתוך סעודת פת אין צריך ליטול ידיים לזה (ולקו"י ח"ג סי' קנח ס"י עמ' לח).

י. אם נטל ידיו ל"דבר שטיבולו במשקה" ואח"כ רוצה לאכול לחם, אף ששמר ידיו, אין אותה נטילה עולה לו וצריך לחזור וליטול ידיו שנית לפת, אך לא יברך על נטילה זו (ש"ע סי' קנח ס"ז, ולקו"י ח"ג סי' קנח ס"י ט עמ' מז, קולור ולקו"י סי' קנח ס"כב).

יום שכולו תורה ביום העצמאות- יום חמישי ד' אייר באשדוד

בב"כ החיד"א רח"י יצחק הנשיא 22 אזור ג' מ- 9:00 בוקר עד 12:00 בלילה

עם הרב אברהם יוסף, הרב יצחק פנגר, הרב אריה שכטר, הרב יאאל כהן, הרב בנימין חותה, הרב המקובל בניהו שמואלי, הרב גדעון בן משה, רבה של באר שבע הרב יהודה דרעי, הרב נח ישראל ברגר, הרב יעקב ישראל לוגסי, הרב דניאל עשור, הרב ליאור גלזר

ב-1:30 תפילת מנחה ב-7:45 תפילת ערבית *עזרת הנשים פתוחה *כולל ארוחת צהרים

במרכז רוחני סולם יעקב רח' ברוחיה 1 אזור טו' מ- 10:00 בבוקר עד 10:00 בלילה

עם הרב אריה שכטר, הרב יוסף צבי פורת, הרב מאיר אליהו, הרב יוסף מזרחי, הרב המקובל בניהו שמואלי, הרב ישראל אברג'ל, הרב שלמה לוזינשטיין, רבה של באר שבע הרב יהודה דרעי, הרב יצחק כהן, הרב ליאור גלזר, הרב יעקב ישראל לוגסי.

ב-1:30 תפילת מנחה ב-10:00 תפילת ערבית *עזרת נשים פתוחה *כולל ארוחת צהרים.

לעלון האיחוד באשדוד דרוש מפ"ץ בהתנדבות לחלק מבתי הכנסת באזור ב' אשדוד לפנות

לטל: 088644452

שיעור לנשים ונערות מתחזקות באשדוד בכל יום שלישי ב- 8:30 בערב עם הרבנית רויטל רבי בנושא: מוסר ואקטואליה בב"כ שאר ישוב רח' מונטיפיורי 4 אזור טו'

משרד "האיחוד" טל: 08-8644452 *לא לעיין בתפילה *דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

משפחתו ברמת גן. אל האזכרה נקבצו ובאו מכרים רבים ובני משפחה, כולל גם כאלה שלא חונכו וגודלו על ברכי התורה והמצוות. רב מקומי נשא דברים ועורר על גודל הזכות לקבל קבלה טובה אחת לעילוי נשמתו של הנפטר, ועודד את הנוכחים לקבל החלטה לקיים מצווה אחת שיוכלו לעמוד בה, ולהחזיק בה ללא הרף.

בתוך הקהל הייתה גם אישה אחת, שגילתה רצון עז להתחזק ביהדות. עם סיום הדרשה היא, ניגשה לרב ושאלה לעצתו ואמרה, כי היא מבקשת לקבל על עצמה קבלה טובה לזכותו של הנפטר שהיה קרוב לליבה, אך היא מבקשת כי הרב יציע לה קבלה טובה וסבירה, משהו שתוכל לעמוד בו בנקל לאורך הזמן, מצווה אחת שתוכל לקיים באופן תמידי.

הרב חשב היטב ואחר השיב: "יש משהו שכדאי לעשות כל יום בבוקר, מצווה ייחודית שכתוב עליה בשולחן ערוך הרב שכדאי להקפיד לקיימה כבר בתינוקות מגיל ברית המילה, כי המקיימה קדוש ייאמר לו והיא מרוממת את האדם מאד. זו המצווה הייחודית והנפלאה ליטול ידיים מידי בוקר בעת הקימה מהמיטה, שלוש פעמים על כל יד לסירוגין. זו קבלה טובה וקלה שכדאי להקפיד עליה, והיא תפתח לך את היום באנרגיה רוחנית טובה!" - איחל לה הרב בחום. שמעה האישה ונענתה מיד לאתגר, מיהרה ורכשה ספל מתאים ומידי בוקר נטלה ידיה כהלכה כפי שהורה לה הרב. שמחה ומאשרת המשיכה לעמל יומה, וכבר כה התרגלה לקבלה זו, עד שלא נזקקה לתזכורות ונהגה כך באופן טבעי.

אחרי תקופה ממושכת הוצרכה האישה לנסוע למדינה נחשלת במזרח הרחוק. היא לא שכחה את הספל כמובן, ומצאה מקום במזוודתה הצנועה גם לספל החשוב, ממנו היא מקפידה ליטול ידיים מדי בוקר. עם נחיתתה נסעה לעבר מקום אכסנייה, בעיירה נידחת ונחשלת מאד, שאותות הקידמה טרם הגיעו אליה. למחרת היום, השכימה קום בבוקר ופנתה לאכול את ארוחת הבוקר, אל השולחן הוגשה קערת ירקות, היא הרימה מלפפון ועגבנייה והניחה בצלחתה, וכמוה בדיוק עשו יתר האורחים. לפתע, רגע לפני שאכלה מהירקות, נזכרה אי, הבוקר לא נטלתי ידיים, היא מיהרה לעזוב את הירקות ופנתה לחדרה. איתרה את הספל, ניגשה לברו, נטלה ידיים כהלכה כפי שקיבלה על עצמה, ואז צלצל המכשיר נייד וכך התעכבה שעה ארוכה, ...ושבה לחדר האוכל.

לתדהמתה, חלק מהאורחים האחרים החלו לפתע להתפתל בכאבי בטן עזים. הם נפלו ארצה מתייסרים, היא ניסתה לסייע והתברר כי באותה עיירה נחשלת, התוצרת החקלאית מרוססת ברעל מסוכן כדי להבריח מהירקות כל מזיק אפשרי. ובתי האירוח מכח היותם נחשלים לא הקפידו לשטוף היטב והמקומיים מודעים לכך ושוטפים היטב את הירקות טרם האכילה, אך האורחים שלא היו מודעים לבעיה החלו לאכול מהירקות המרוססים וחשו כאבים עזים כשחלקם נפלו ארצה מתעלפים והובהלו לבית החולים.

האישה עמדה המומה בחדר האוכל, ולא ידעה את נפשה. היא ראתה בחוש כי בעקבות העובדה ששמרה על קבלתה והלכה ליטול ידיה היא ניצלה! כי הקפדתה על קבלתה הטובה ליטול ידיים בשחרית היא שעמדה לה להצילה מפני הירקות המרוססים ברעל!

האורחים האחרים פנו לבית החולים לבדיקות, וכשנתורה לבדה היה לה פנאי להרהר עד כמה הקבלה הטובה הזו הצילה אותה מסאת ייסורים קשה ומצערות. החוויה המטלטלת הזו, גיבשה בה את ההחלטה לשוב ארצה, ולחקור יותר אחרי שורשי המצוות הנפלאות להן זכתה כבת לעם היהודי. היא השתתפה בסמינרים שונים, ובסופו של דבר.... שבה בתשובה שלימה והחלה להקפיד על כל תרי"ג המצוות, קלה כבחמורה.

לימים, פגשה את הרב שהמליץ לה על אותה קבלה טובה, וכשסיפרה לו את סיפורה המסעיר לא הצליח הרב לכלוא את התרגשותו, וקרא בסערת נפש: "מדהים להיווכח, כמה גדול כוחה

של קבלה טובה אחת ניצלו חיי האישה ובריאותה, ובזכותה זכתה לשוב לכור מחצבתה ולעשות רצון קונה. וכל זה, בזכות קבלה אחת בלבד, קבלה פשוטה וקלה, ליטול את הידיים בשחרית" והסיפור, אותו סיפר בעל המעשה בעצמו, הרב פנחס הכהן שליט"א מנתיבות, בא להעיד ולומר עד כמה כדאי לנו לאמץ קבלה אחת טובה, חזקה ועוצמתית, כי היא יכולה לשנות את חיינו, לרומם אותנו, להגן עלינו מכל נזק, ולהפוך אותנו לרוחניים ואיכותיים יותר. נחפש את הקבלה הטובה שלנו זו המתאימה לנו, נחזיק בה בעוצמה ולא נרפה ממנה אף לרגע, והיא תיתן לנו כוחות ויכולות להצליח להתעלות מעלה מעלה, ולעשות נחת רוח לאבינו שבשמים.

(מתוך אתר ישיבת אור דוד)

פינת ההלכה



הלכות נטילת ידיים לסעודת פת [ח]

א. מצוה מדברי חכמים [מדרבנן] ליטול ידיים בכלי עם מים לפני הסעודה שאוכל בה לחם (ש"ע אור"ח סי' קנח ס"א, וכה"פ ס"ק ג וסי' קנט ס"א) וצריך להיזהר

מאוד בנטילת ידיים, שכל המזלזל בזה חייב בנידוי ובא לידי עניות ונעקר ח"ו מן העולם (ש"ע ס"יט).

דבר שטיבולו במשקה [א]

הגדרה: "דבר שטיבולו במשקה" - כל מאכל שהטבלנו או הרטבנו אותו במשקה, בין אם המאכל הוא פרי, בשר או ירק וכדו' (משנ"ב ס"ק יא)

ב. אם אוכל מאכל שטיבולו במשקה כגון: מים [או משקים אחרים שסימנם "י"ד שח"ט ד"ס] ולא ניגב את המים מהמאכל צריך ליטול ידיו ללא ברכה (ש"ע אור"ח סי' קנח ס"ד).

ונטילה זו הינה חובה מן הדין וצריך כל אדם [בין איש בין אשה] להיזהר בזה (טו"ז זכ"ס סי' תעג ס"ק ו, ש"ע הרב סי' קנח ס"ג, נ"ח"פ ש"א פ"ר תרועה ס"ט, משנ"ב סי' קנח ס"ח, משנ"ב סי' קנח ס"ק יא).

והמקל בזה אין לו על מה לסמוך

, הלכה כדור"ג לנ"ר יוסף סי' קנח ס"ח, ולקו"י לנ"ר יוסף ח"ג זכרות עמ' כז-לז ועוד).

הטעמים: ידיים נחשבות טמאות טומאה קלה [שאינה מטמאה אוכלים] וע"י משקים כמים וכדו' הידיים מקבלות טומאה חזקה יותר [שטמאת אוכלים ומשקים] לכן תיקנו חכמים נטילה להסיר טומאה זו, ואף שבזמן הזה שאין לנו בית המקדש וטומאה וטהרה נשארה תקנה זו, כדי שכאשר יבנה בית המקדש במהרה בימינו יהיו כולם רגילים לאכול בטהרה (הלכה כדור"ג סי' קנח ס"ח, משנ"ב סי' קנח ס"ק יא).

ג. נטילה זו ל"דבר שטיבולו במשקה" היא נטילה כמו ללחם בכל דקדוקיה ודיניה אך ללא ברכה (הלכה כדור"ג סי' קנח ס"ט, ולקו"י ח"ג זכרות עמ' ז).

כגון: נטילה בכלי, מים כשרים לנטילה [שלא נשתנו מראייה] וכדו' (הלכה כדור"ג סס, מ"מ לא צריך לכונן בנטילה זו על "נטילה המכשרת לאכילה" ולקו"י סס עמ' כט בהערה, ענך השולחן סי' קנט אות ה) וטוב שלא לדבר בין הנטילה לאכילה אמנם אין זה מעיקר הדין [ולקו"י סס עמ' ז].

הטעם: שפוסקים ששולחן ערוך שסובר שנטילה זו מין הדין, אע"פ שיש מעט ראשונים שרצו לומר שבזמן הזה הנטילה זו בטלה היות שכולנו טמאים [ובנטילת ידיים לפת יטכינו שכן נוטלים כי בפת יש טעם נוסף של נקיות], ושולחן ערוך חשב להם לעניין ברכה ולכן נטילה זו ללא ברכה, מ"מ להלכה פסק שנטילה זו היא חובה כרוב ככול הראשונים.

ויש סוברים כמו לפת (משנ"ב ס"ק כ) שצריך כלי כשר ללא פגימה, מים כשרים לנטילת ידיים וכדו' (פסקי תשובות סי' קנח ס"יג) אך יש מקילים בחלק מהדברים שצריכים בנטילת ידיים בפת (סס).

ואין להם על מה לסמוך (עין סס)

הטעמים: מגן אברהם שהינו אחד מגדולי האחרונים האשכנזיים [שהוא מנושאי הכלים על ש"ע סי' קנח ס"ק ח] מביא שיש מקילים שלא ליטול ידיים על "דבר שטיבולו במשקה" ויש להם על מה לסמוך כיון שיש מעט ראשונים שסוברים שבזמן הזה שכולם טמאים אין נטילה כזו, משא"כ נטילת ידיים לפת שאמנם הסיבה שם משום טהרה אך גם משום נקיות לכן שייך בזמן הזה, אמנם הרבה ראשונים שולחן ערוך ואחרונים חולקים על דיעה זו וכתבו שאין צורך להקל ליטול ידיו ל"דבר שטיבולו במשקה" וגם הביאו שהמגן אברהם הביא דעה כזו אבל דעתו שי שליטול ידיים לזה.

ד. פרי שאין עליו רטיבות וכדו' ונוטל ידיו על כך הרי זה מגסי הרוח, שמראה עצמו שהוא מדקדק במצוות במה שאינו צריך (ש"ע סי' קנח ס"ה) ודווקא כשנוטל ידיו בתורת חיוב, אבל אם נוטל משום נקיות שלא היו ידיו נקיות מותר (הרמ"א סס, ולקו"י ח"ג עמ' מא).

ה. אף אם אוזח את הפרי הרטוב [או שרחצו במים] בחלק הפרי שאין עליו רטיבות חייב בנטילת ידיים ל"דבר שטיבולו במשקה" (ש"ע סי' קנח ס"ד).

ו. שיעור רטיבות של "דבר שטיבולו במשקה" המחייב נטילה הוא "כשהוא טופח על מנת להטפוח"